

CONVORBIRI LITERARE.

ANUL II

(1 Martie 1868 — 1 Martie 1869).

Redactoru: *Iacob Negruzsi.*

IASSI 1869.

TIPOGRAFIA SOCIETĂȚII JUNIMEA.

CONVORBIRI LITERARE.

Apare la 1 și 15 a fiecărei luni.

Abonamentul pe unu anu in România liberă unu galbenu; in Austria 4 fl. — Abonamentele se facu in Iassi la Tipografia Societății Junimea; in Bucuresci la librăria Soccec & Comp.

S U M A R I U.

Pasteluri de D. V. *Alexandri*.

Primblări, de D. I. *Negruzzi*.

Albumul M. S. Domnitorului.

Comoara de pe muntele Rarăul de D. N. *Ganea*.

P A S T E L U R I.

X.

Dimineața.

Diori de Țioă se revarsă peste vesela natură
Prevestindu unu soare dulce cu lumină și căldură.
In curându și elu apare pe-orizonul auritu
Sorbindu roua dimineții de pe câmpul inverșitu.

Elu se'nalță de trei suliți pe cereasca mândra scară
Și cu rațe vii sărută florile de primavară
Dediței și viorele, brebenei și toporași
Ce resbatu prin frunzi uscate și s'arată dragalași.

Plugarii in satu pe prispe dregu uneltele de muncă;
Păserelele-și dregu glasul pin hucaagul de sub luncă.
In grădini, in câmpu pe dealuri, prin poene și pin vii
Ardu movili buruenoase scoțindu fumuri cenușii.

Caii sburdă prin ceiruri; turmele sbieru la pășune;
Mieii sprinteni pe colnice fugu gramadă'n răpejune;
Și o blândă copiliță, torcându lăna din fuioru,
Pasce bobociei de auru lâng'unu lîmpede izvoru.

XI.

Tunetul.

Pe lanul lungu și verde cu grăul resăritu
O umbră'ntunecată se'ntinde'ncet și trece
Precum unu riu de munte, când ghiața s'a topitu,
Se varsă peste maluri câmpiile să'nece.

E umbra unor nouri albi, ușori, mărunți
Ce, lunecându sub soare, se'nșiră'n lanțu de munți.
Ei vinu in miețul Țilei c'unu surdu și tainicu sunetu
Și ca semnalu de viață aprindu in ceru unu tunetu!

Văzduhul bubnesce! pământul desmorțitu
Cu mii și mii de glasuri semnalului respunde
Și de asprimea iernii simțindu-se feritu *)
De-o nouă'ntinerire ferice se petrunde.

La resăritu urare! urare la apusu!
Unu cărdu de vulturi ageri, rotindu-se pe sus,
Se'nalță ca s'asculte mult yesela fanfară
Ce buciuma prin nouri frumoasa primavară.

XII.

Noaptea de primavară.

Noaptea'i dulce'n primavară, liniscită, recoroasă
Ca'ntr'unu sufletu cu durere o gândire mângăioasă.

*) Tunetul de primavară vestesce sfișitul iernei.

Ici, cole cerul dispăre sub mari insule de nori
Scuturându din a lui poale diamanți scânteitori.

Pe unu dealu in departare unu focu tainicu stră-
lucesse

Ca unu ochiu roșu de balauru care-adoarme și cli-
pesce:

Sunt păstori care veghează s'au vr'o ceată de voi-
nici?

E vr'o tabără de care sau unu rondu de Tricolici?

Cătră munți prin intunericu unu lungu buciumu se
aude

Elu rechiamă suvenirul timpurilor celor crude
Când din culme'n culme noaptea buciumele re-
sunau

Și la lupte săngeroase pe Români ăi desceptau.

Acum ăanse viața-i lină; țara doarme'n nepăsare:
Când și când unu căne latră la o umbră ce-i apare,
Și'ntr'o baltă mii de broasce in lungu horu orăcăescu
Holbindu ochii cu țintire la luceafărul cerescu.

XIII.

Floriile.

Eată țile'ncălditoare
După aspre vejelii!
Vinu Floriile cu soare
Și soarele cu florii. *)

Primavara'ncântătoare
Scoate earba pe câmpii!
Vinu Floriile cu soare
Și soarele cu florii.

Lumea-i toată'n serbătoare,
Ceru-i plinu de ciocărlii.
Vinu Floriile cu soare
Și soarele cu florii.

*) *Floriile soarelui* sunt acele pete luminoase ce flu-
tură ca nisce flori de auru pintre frunzele copacilor.

Pecat, ȕeu, de cine moare
Și fericite de cei vii,
Când Floriile-su cu soare
Și soarele cu florii!

Copiliță, nu vrei oare
Nu vrei cu mine se vii,
Când Floriile-su cu soare
Și soarele cu florii,

Să culegemu la izvoare
Vioarele albăstriei?
Căci Floriile-su cu soare
Și soarele cu florii.

Eu ți-oiu da de ori ce floare
Mii de sărutări și mii,
Căci Floriile-su cu soare
Și soarele cu florii;

Ear tu, dulce zimbitoare,
Te-i face că te mănii,
Căci Floriile-su cu soare
Și soarele cu florii!

XIV.

Pascele.

De Pasci in satul veselu căsuțele'nălbite
Lucescu sub a lor malduri de trestii aurite
Pe care cocostircii infipți intr'unu picioru
Dau gătul peste aripi tocându din ciocul lor.

Unu scrânciobu mai la vale pe lângă elu adună
Flecăi și fete mândre ce'n horă se'mpreună,
Și'n sunetu de vioare, de cobze și de naiu
Se invërtesce hora saltându pe verde plaiu.

Bătrâni cu fețe stinse, Români cu fețe dalbe,
Românce cu ochi negri și cu ștergare albe
Pe earba resărită facu praznicu la unu locu,
Ear pe'mprejuru copii se prindu la luptă'n jocu.

Și scrânciobul se'ntoarce purtându in legănare
Părechi imbrățișate cu dulce infocare,
Ochiri scânteitoare și gingașe zimbiri
Ce respândescu in aeru electrice luciri.

XV.

Scrânciobul.

In scrânciobul din culme se dau flecăi și fete,
Copile flori de aur, voinici cu negre plete:
—Iubito, Țice unu, pe față'ngălbinesci
„Și ochii Ței in zare cu doru Ți așintesci?

—O! dar, privescu, iubite, colo, in depărtare
„La cele dealuri nalte, la cea câmpie mare
„Cum se'nvărtescu de iute și cum se limpeșcu
„Unindu a lor verdeață albastrului cerescu!

—Privirea ta, iubito, se'ndreaptă cătră soare?
—Dar, urmărescu cū ochii cei vulturi și cucoare
„Cum se intrecu cu norii, cum se'nvărtescu in sboru
„Sub cerul ce se'ntoarce cumplit deasupra lor!

—In ochii Ței, iubito, o flacăra s'aprinde?
—Dar, simtu că alu meu sufletu aripele-și intinde,
„Eu sboru, ah! sboru. . .“ Deodată copila sare'n vântu
Și vrându la ceru să sboare ea cade in mormentu! . .

XVI.

Plugurile.

Norocu bunu! pe câmpul netedu esu României cu-a
lor pluguri!

Boi plevani in câte șese tragu, se opintescu in ju-
guri.
Plugarii apasă'n coarne, ferul taie brazde lungi
Ce se'nșiru pe bătătură ca lucioase negre dungii.

Treptat câmpul se umbresce sub a brazdelor desime
Elu resună'n mare sgomotu de voioasa argățime,
Ear pe brazdele ce'n soare se svēntează fumeșându
Cocostircii cu largi pasuri calcă rar și meditându.

Acum soarele-i amiață, la pământu omul se'ntinde.
Cărdu de fete și neveste de la satu aducu merinde;
Plugurile zacu pe coaste, ear unu măndru flecșoașu
Mână boii la isvoare și Ți pasce la imașu.

Sfântă muncă de la țară, izvoru mare de rodire,
Tu legi omul cu pământul in o dulce infrățire! . . .
Dar lumina amurgesce, și plugarii cătră satu
Hăulindu pe lângă juguri se intoreu de la aratu.

XVII.

Semănătorii.

Semănătorii harnici cu sacul subsoară
Pășescu in lungul brazdei pe fragedul pământu;
Pe culme, pe vâlcele ei sue și coboară
Svirlindu in a lor cale semēnța după vântu.

—O mic! Țice unu menindu cu veselie.
—Norocu și roadă măndră! adaoge unu altu.
„Ca vrabia de toamnă rotundu spicul să fie!
„Ca trestia cea naltă să fie paiul naltu!

—Din Țiori și până'n noapte tot grăul să resară;
„In elu să se ascundă porumbii osteniți,
„Și când flecăi și fete voru seceră la vară
„In valuri mari de aur se'noate retăciți!“

Semănătorii veseli spre fundu înainteaza.
De-a curmezișul brazdei boroanele pornescu,
Ear grapele spinoase de-aproape le urmează
Și ingropându semența pământul netezescu.

XVIII.

Rodica.

Purtându cofiță cu apă rece
Pe ai sei umeri albi, rotunđiori,
Juna Rodică voioasă trece
Pe lângă junii semănători.

Ei cu grăbire ei saru in cale
Dicendu: Rodică, floare de crinu,
„In plinu să-ți meargă vrerile tale
„Precum tu, dragă, ne eși cu plinu! *)

„Până la toamnă s'ajungi mireasă!
„Calea să-ți fie plină de flori
„Și casa casă, și masa masă
„Și sēnul leagănu de pruncușori!“

Ei ȃicu ș'o sēmănu cu grău de vară,
Apoi cofița întreag'o beu;
Copila ride și'n cale-i sboară
Seăturându grăul din perul seu.

Mircești April. 1868.

Vasilie Alecsandri.

PRIMBLĂRI.

(Urmare).

V.

Bătrānul, frumoasa tēnēră și eu eramu cei
trei de pe urmă cari ajunserēmu la otelu. In

*) A eși cu cofe pline dinainte unui călătoru sau unui muncitoru este unu semnu de bunu auguru pentru ei.

sala prānđului se intinsesē o masă mare in formă de copită in jurul căreia ședeau toate persoanele care puțin mai inainte se găsisē pe culmea muntelui. Noi trei cari venisēmu la urmă ne așēdarēmu unul lângă altul in-tr'unu colțu și ascultamu in tăcere vuetul diferitelor convorbiri care samēnă cu zuzătul uuui roi de albine. De la inceputul prānđului eu gāndeam neincetatu cum așu putē face cunoscință cu frumoasa mea vecină și eram nehotărītu dacā trebue să-i adresezu cuvēntul sau nu. Pe de o parte simțiam o mare dorință de a cunoasce, o femeie ce mē interesă așa de mult, pe de alta, nu sciū pentru ce, imi lipsiā curagiul. Insfirșitu luāndu-mi o inimă am intreat'o cum i-a plăcutu apusul soarelui. Vecina mea ridicā ochii sei albastri și privi lung la mine ca și cum ar voi să cerceteze ce feliu de omu sunt, dacā meritu vre unu respunsu și ce soi de respunsu. Se vede că esamenul scurtu la care mē supuse a fostu favorabilu, căci imi vorbi cu multu entusiasmu despre spectaculul la care asistase. Convorbirea noastră o dată deschisă, ea urmă pān la sfirșitul prānđului. Vorbirēmu despre Rigi; despre Svițera; despre sala in care ne aflamu care ar fi pututu fi mai naltă; despre Wilhelm Tell; despre bastoanele cu ȃcari te ajuți a sui și a cōbori munții pe care le declarēmu practice; despre diferența intre caracterul popoarelor nordice și a celor de sudu; despre novelele lui Toepfer de care amundoi eramu mari entusiaști; despre ușurința cu care se facu cunoscințele in călătorii și despre nemurirea sufletului. Vecina mea vorbiā cu așa grație și atāta spiritu, incāt am remasu incāntatu. Așu fi doritu să facu cunoscință mai de aproape, dar nu erā chipu. Toată lu-

mea se sculase de la masă; unii, cavaleri treceau in saloanele de fumatu; alții, cavaleri și dame in salonul de alătura pentru a face musică; alții mai făceau o mică preumblare, bătrânul ănsă cu vecina mea se retraseră in camerele lor. Eu neavându ce face, mă du-sei in salonul de alătura, unde aușiam esecutându minunat pe piano nisce variațiuni asupra unor aere ungresci de Liszt. Cântătorul esecută cu mare abilitate, și se strinsese numeroși ascultători in jurul seu. Apropiindu-mă, văđui că pianistul nu eră altul decât tovarășul meu Edgar care făcea să pe-treacă intreağa societate. Când sfirși se adre-să cătră mine, invitându-mă să cântu din gură acompianiatu de dănsul.

— Eu să cântu? am respunsu eu. De când sunt n'am făcut altă musică, decât să șueru și asta atunci numai când sunt singuru intr'o pădure.

— A șueră potu și eu, ți se elu.

Apoi intorcându-se cătră societate. „Dacă imi dați voie voiu șueră ceva. Am invățatu a șueră.

— Șuerați, șuerați, i se respunse din toate părțile.

— Pre bine, asta va face că nu m'oru șueră alții.

Indată incepù a șueră din gură acompianându-se pe claviru câteva aere țitalienesci așa de just și așa de bine, încât părea c'auđi celu mai bunu flautistu.

— Bravo! Bravo! strigă toată societatea când se sculă de la claviru.

Bravo! strigăi și eu.

— Ce număr are camera D-tale mă intrebă elu.

— No. 152.

— Eu am 153, suntemu vecini. Hai să ne retragemu și să ne odihnimu de trudele ții.

Ne-am suitu amundoj in camerele noastre de lemnu și ne-am despărțitu.

Nu-mi eră somnu. Intâmplările sărei și mai alesu Engleza cu care vorbisem ocupau toate ideile mele. Oare vor veni imprejurările ca să facu cunoscință mai de aproape cu dănsa? gândeam eu, și așeđându in gândul meu imprejurările favorabile, puneam la cale ce o să vorbescu cu dănsa când vomu fi devenitu buni amici. Preumblându-mă cu pași deși prin casă vorbiam in gându, când cu tonul ei blăndu, când cu glasul men. Ea imi spunea toate suferințele ei și eu o mângăeam. De la o vreme, gândeam eu, ne-amu simțitu uniți print'o așa simpatie, încât nu ne-amu mai despărțitu in călătoria noastră. Eată ănsă că simpatia pe nesciutele s'a prefăcutu in amoru și atunci . . . atunci auđii deodată nisce loviri grozave in păretele meu și alte loviri nu mai puțin tari in pardosala camerei.

— He! vecine! Ce te primbli prin casă ca unu nenorocitu torturatu de muștrări de cugetu? Nu uită că casa-i de lemnu și că faci să se cutremure muntele!

Eră voacea lui Edgar.

— Ho! Ho! Domnule, — auđii o voce de stentoru străbătendu scândurele camerei — dacă ai gustu să te primbli, sui pe culmea lui Rigi; alții vocscu să doarmă!

Eră voacea urieșului care făcuse observațiunea cea filosofică.

— Vecine, cântu in gândul meu melodiile ungresci de dinioarea și ariele cele italiene.

— Domnule, omul pare așa de micu pe vir-

ful lui Rigi, încât nici se poate auzi pasul seu, precum nu se aude mișcarea unei furmici.

Vocea lui Edgar se auzi rișându tare, pe când de jos se înălțau pintre scânduri blăstemuri infiorătoare.

— Iți promitu că n'oiu mai pune mână pe claviru cât oiu trăi, nici că mi-oiu mai contractă buzele pentru a șueră, numai pune-te in patu!

„N'am incredere că promisiunile D-tale —

— Buciumul ce ne va desceptă măne dimineață din somnu, să fie buciumul invierei de pe urmă dacă . . .

„Jură!

— Juru! strigă Edgar sinistru ca vocea regelui Hamlet.

„Pre bine! Mă culcu.

Mai ușor este a se culcă, decât a dormi și multă vreme mă sbuciumăi încă in patu pân ce ȕeul Morfeu avu indurare de mine.

Vo doue oare trecuse abie, de când se odihneau crierii mei, când buciumul Alpilor incepù a sunà ingrozitor. Mă tređii din somnu și nu voiam să credu că soarele sătulu de repausu, aveà ear de gându a se urcă pe bolta cerească. „Cum? Câteva oare de repausu i-au fostu de ajunsu după o cursă necontenită in jurul universului intregu! Nu se poate! E o amăgire!“ In zadar imi ascundeam capul in perine; in zadar imi astupam urechele, buciumul jurase peirea mea. Vedându că nu e chipu a resistà acelor sunuri, sării din patu, mă imbrăcai in grabă cu unu paltonu și luându-mi bastonul mă indreptai spre culme pentru a fi marturu la scena resărireii soarelui. In semiobscuritatea dimineței, când noaptea și cu ȕioa se află

âncă in luptă, dar se poate cunoasce că intunericul in cele de pe urmă momente de agonie, se încearcă zadarnic să mai resistă puternicului seu inimicu, alergau ca și mine toți oaspeții otelului spre culme. Scena nu erà asemănătoare cu aceea a ajunului. Acum nu se vedeau fisionomii vesele, cari esprimeau curiositate și doru, ci toți erau somnoroși, oboșiți și in ochii lor roși se puteà vedè ușor că s'au despărțitu de somnul dulce, mai mult pentru llniscea consciinței, decât pentru dorul de a vedè resărindu soarele. Toaletele diferiților călători infătoșau earăși unu aspectu destul de curiosu. Ca să nu peardă resăritul plecarē toți, domni și doamne unul numai cu unu șalu in spate, altul invelitu intr'o șubă și cu scufia in capu, alții earăși acoperiți in mantale sau invelătuciți in oghealuri. Ai fi ȕisu că ești intr'unu balu mascatu unde care de care caută să se intrecă in originalitatea costumului seu. Copii a căror glasuri voioase inădușiau toate celelalte, acum aveau ochii pe jumătate inchiși și abia se țineau de bastoanele lor să nu adoarmă: Ce le pasà lor de resăritul soarelui! De câte ori aveau încă să-lu vadă, ii care se aflau la resăritul vieței! Uităndu-te in vale vedeai in mai multe părți puncturi negre cari păreau a se mișcă in sus: erau earăși călători cari dormise pe drumu și acum voiau să ajungă sus o dată cu steaoa ȕilei. La resăritu se ivi acum o dungă de lumină roșietică prevestitoare a soarelui. Toți spectatorii se indreptarē cu fețele spre resăritu. Eu ânse mă preumblăi prin diferitele grupuri ca să intălnescu figurele din ajunu. Domnișoarele germane care declamau ieri poesii, luase și acum cărțile cu dênsele, dar cărțile

remăsese închise în mânele lor; domnul rasu la față cu figura lungă și serioasă care comparase apusul soarelui cu portretele din albumul seu, își uitase albumul în otelu și tușiă neincetatu, resuflându aerul rece alu dimineții; Englezul cu favorițele enorme cască o gură și mai mare decât ieri și arată idiotu cu desevirșire; cei doi insurăței se uitau duios unul la altul și urieșul filosoficu cu pērul și barba în cea mai mare nerânduială și cu ochiul sinistru, arată ca o dihanie din legende care fură fecioarele d'impēratu și le ascunde în castelurile sale colosale în sēnul stāncelor. În obscuritate n'așu fi voitu să mă găsescu singuru cu dēnsul pe virful selbaticu a muntelui. În zadar aruncam privirile mele în toate părțile, nu vedeam nicāiri pe frumoasa. Engleză cu bētrānul seu tovarășu. Edgar ānsē singuru într'o parte se rāzemā pe bastonul seu și priviā cu o melancolie curioasă spre resāritu.

— Te vēdu melancolicu, vecine. Unde ți-ai lasatu veselie obicinuită?

„Gāndurile mele, respunse Edgar cu tonu declamatoru, sunt acufundate în poezie. Inchipuirea mea a sburatu dincolo de munți, de văi și de mări. Acum trāescu în timpurile antichității și departe în țeri Asiatiche. Mē vēdu cu barba albă în fruntea poporului Magilor care adorau focul. Eu părintele poporului, am adunatu pe toți copii mei și m'am suitu cu dēnșii pe această culme selbatică ca să facemu închināciunea noastră de dimineată și să ingenunchemu cu credință, asceptāndu D-đeul nostru de focu care are să ne lumineze de pe firmamentu.

— Bravo! Vēdu că pe lângă toate celelalte calități ce ai, mai ești și poetu.

„Am de toate câteceva și pentru aceasta nimicu cum se cade. Dar să lāsāmu poezia. Nu ți-e frigu?

— Frigu? respunsei eu declamāndu, frigu? Cānd inchipuirea noastră de poetu este infierbāntată prin spectaculul celu mai mărețu alu naturei? Frigu? Cānd ne aflāmu în clima dulce a Asiei minoare și ingenunchiāndu ne închināmu împreună cu poporul nostru, la D-đeul de focu . . . frigu? cānd . . .

„De me-i mai vidē melancolicu, îți permitu să mă arunci în jos de pe culmea muntelui. Dar am să-mi resbunu de ironia D-tale!

— Nu te supērā și eu sunt cam poetuca și D-ta.

„Trāiască poezia!“ respunse Edgar.

Dunga de lumină se prefăcuse acum într'unu lacu de purpură. Omātul de pe virfurile munților străluciā roșu ca para și virfurile păreau a se uitā cu disprețu în vale unde lacurile dormiau āncă nesupērate de lumina indiscretă a đilei. Cu cāt lumina se întindeā mai mult, cu atāta se coboriā roșala munților în jos și coloarea devineā mai vie. Figurele călătorilor de care incepeau acum a se frānge rađele soarelui, arātau palide și fantastice ca nisce fantome. Mē uitam cu uimire la acelu spectaculu ce nu-mi inchipuisem niciodată așa de sublimu, cānd eată că departe la marginea orizontului se ivi unu semicercu subțire de lumină care străbātū electric în ochii nostri. Toți își oprirē resuflarea ca paralizați prin această subită aparițiune. Din toți ānsē cei mai adānc uimiți erau tinerii insurăței. Astfeliu se ridicā soarele māndru și strălucitoru și asupra firmamentului cugetārilor lor. Care din noi toți vedeā soarele așa fără nouri, cum ilu vedeau

ii, și căruia din noi luciă elu așa de binevoitoru? Le va luci elu tot astfeliu întreaga și ce numimu o viață și le va apune elu lin in marea eternității? — Cine poate ceti in cartea viitorului? —

Precum in antica Roma când totu poporul adunatu simțiă după o lungă și de neliniscită asceptare, palpitându inima, când zăriă de departe carul triumfătoru alu eroului ce se intorcea invingătoru in cetatea eternă, și se perdeă apoi într'o lungă admirațiune, astfeliu și noi remăseremu de-odată uimiți de aspectul eroicului soare care își făcea intrarea sa triumfală in lumē. Toate fețele reflectau o bucurie nespusă, ca și când de acum fericirea a să ne luciască necurmat. Dar admirațiunea oamenilor ține numai unu momentu și grabnic se uită și glorie și strălucire. Câteva secunde se trecuse abie de când soarele se suise pe tronul seu cerescu, și toți intorcându-și privirile spre sine, vedurē acum in ce stare se aflau toaletele lor și inspăimântați de aceeași lumină pe care cu câteva minute inainte o asceptase cu atăta nerăbdare și o admirase cu atăta uimire, fugirē grabnic de rațele soarelui să s'ascundă in camerele lor.

Receala dimineții mă pătrunsese și intorsu in camera mea, mă virii din nou in patu, pentru a mă încălzi. Când mă trezii, nu mai auđiam nici o mișcare: parcă că otelul este pustiiu. Oarele erau inaintate, soarele eră ferbinte și toată scena la care asistasem imi părū unu vis. Unu servitoru imi spuse că, afară de doue persoane care dejunau in sala de mănecare, toți ceilalți călători purcesese de mult ca să nu scape celu anteu vaporu.

VI.

Cele doue persoane cari se aflau jos in sala de mănecare erau bătrănul Englezu și tēnēra lui tovarășă. Când mă vedū Engleza, părū să simtă oareși-care mulțămire.

— Am remasu cei de pe urmă din toți oaspeții, și se ea.

„In adevēru! respunsei. Dar nu speram să vă mai vedū. Astăzi dimineța la resăritul soarelui v'am căutatu in zadar prin diferitele grupuri. Credeam că v'ați pornitu.

— Eram cu unchiul meu intr'o grōtă naturală care se află pe culme. Acolo am ședutu și ieri la apusul soarelui. Imi place, când contemplezu frumuseța naturei ca mintea mea să nu fie distrasă prin alte impresiuni.

„Mie din contra imi place să observezu pe oameni. Nimic nu-mi inspiră unu mai mare interesu decât sufletul ominescu. Este o materie fără margini, nesfârșitu studiată și nesfârșitu neînțeleasă.

— Neînțeleasă ca și aspectul naturei.

„Dar, ănsē natura nu variază in infășoșarea sa. Aceleași legi se urmează regulat, aceleași tablouri aparū și disparū inaintea ochilor nostri. ănsē fiecare om are in sine o lume a sa particulară, prin care se deosebesce in infinitu de fiecare altul. Precum nu sunt doue ființe care se semene in privința exteriorului, tot asemenea nu samănă nici in privința calităților sufletesci.

Aici Clara tăcū și se afundă in gândire. Bătrănul intrerupse tăcerea noastră:

— E vreme să purcedemu dacă nu voimu să permu alu doile vaporu ce pleacă de la Wāgis. Și D-voastră, Domnul meu, vă intoarceți la Lucerna?

„Și eu, ănsă pentru a plecă îndată mai departe.

— Noi ne ducem la Interlaken, țise bătrânul.

„Eu gândesc să mă afund în cantonul Uri. Voescu să cunosc mai de aproape patria lui Tell.

— Pân atunci, urmă bătrânul, dacă voiți a ne face onoarea să fiți tovarășul nostru de drumu

„Cu cea mai mare plăcere. —

Dacă este mai comod și mai plăcut a se urcă pe munte calare, este mult mai ușor și mai puțin obositor a se coborî pe jos. Deaceea purcescăm trustei pe jos de pe culmea muntelui spre malul lacului. După ce merserăm vo oară în tăcere, vățui că tovarășa mea, începui a se obosi. Îndată ăi oferii brațul meu.

— Vă simții obosită? o întrebăi.

„Petricelele mici de pe drumu pară a fi presurate numai pentru a sdrobi picioarele. Sunt așa de multe, încât nu le poți evita.

— Petricelele aceste sunt ca micile miserii ale vieții noastre, de cari nu te poți feri. Ești silitu să calci deasupra și să simțesci durere la fiecare pasu. Nenorocirile cele mari sunt ca stâncele: ele se vădu și se potă evita.

— „O nu! răspuse Clara. Nenorocirile cele mari nu sunt ca stincele ce se potă evita. Ele cadu și te sdrobescă atunci când te așteptii mai puțin și te simții mai fericitu. Ele cadu cu iuțala trăsnetului ce te sfarmă sau ca lavina ce te ingroapă și în urmă nu rămăne în inima omului decât ruine și pus-tiui. Cu miseriile cele mici te deprinđi că și cu petricelile peste cari calci.

— Poate să aveți dreptate. Dar imi place a crede că vorbiți în teorie generală sau

așa de tănără ăncă, veți fi făcutu o esperiință atât de tristă?

— „Soartea nu cunoasce deosebire de virstă. Ea lovesce fără alegere pe tănăru ca și pe bătrănu.

— Cuvintele D-voastre sunt pline de amărăciune. Ar fi trist dacă soartea prin crude loviri ar fi amăritu un sufletu tănăru!

„Tristu în adevăru! răspuse Clara, privind cu tristeță dinaintea ei.

După unu marșu de cătva timpu în tăcere i-am țisu: Sunt dureri așa de profunde, încât ne pară cu neputință că sufletul unui omă să fie în stare a le purtă. Timpul ănsă sboară și vine unu momentu când ne întrebămu cu mirare cum o întâmplare atât de neînsemnată a pututu să ne producă unu efectu atât de durerosu.

— Imi pară că suferințele sufletesci sunt ca și cele fizice. Sunt unele cari vinu și se ducă nebagate în samă și incurăndu se uită, sunt altele care vinu deodată și lasă o urmă eternă după ele. Nu avemu în toate țilele exemple că oameni, ne mai putăndu luptă cu sarcina vieții, preferă să o curme și să se arunce înainte de timpu în noaptea necunoscutului?

Nerespunđendu la aceasta, Clara adăuse: Dar suferințele sufletesci nu se întipărescu totdeauna pe figură ca acele fizice. Deaceea acei care nu au trecut printr'ensele nici nu credă în existența lor. D-voastră, ănsă nu credă să faceți parte din acești oameni reci și nesimțitori?

— O nu! răspusei și gândul meu se întorceă în trecutu.

După o nouă tăcere, împinsu de unu puternicu doru i-am țisu:

— Dacă timpul nu este totdeauna un balsam tămăduitoru, compătimirea altora alină adesa o durere cât de profundă. Este ca și când am străpurtă o parte din suferințele noastre, in sufletul celui ce compătinesce. Eu unul m'am simțitu atrasu spre D-voastră de o puternică simpatie din momentul când v'am auđitu cãntãndu in adãncul nopții unu aeru ce-lu auđiam de multe ori înainte.

— Erã adio a lui Schubert. Elu stã in legãturã intimã cu unu momentu gravu din viața mea.

— Vẽ consideru ca unu amicu deși cunoscința noastră dateazã de puțin, și voiu spune cum am ajunsu tẽnãrã ăncã sã perdu credința in viitoru. Acum ănsẽ mẽ simtu obositã. Dacă vẽ mai opriți in Lucerna sperazu cã vomu avẽ mulțãmirea sã vẽ mai vedemu.

O oarã trecuse de când sãrșisemu această conversațiune și ajunserẽmu la poalele muntelui in orășelul Wãgis. Vaporul plecã peste câteva momente spre Lucerna. Pe la meadãđi me aflam in otelul meu și nu mai eșii toatã đioa. Ce mẽ atrãgeã cu atãta putere spre tẽnãra Englezã? Erã numai interesul ce-mi insufã totdeauna durerea altuea? Erã melancolia profundã ce luciã blãnd in ochii sei albastri? Erã simpatia ce pãreã cã simte ea singurã pentru mine și care totdeauna se comunicã?... Sara ănsẽ veni și indatã mẽ dusei la casa bẽtrãnului care erã aședatã in marginea orașului pe malurile lacului. Bẽtrãnul erã foarte turburatu. Elu presimțiã cã au sã urmeze momente de tristețã cãci, pentru a nu fi fațã la convorbirea noastră ce i-ar fi produsu durere, pretestã cã are o visitã de fãcutu și se

duse. Remasu singuru cu Clara, o rugãi sã-mi cãnte ăncã o datã cãntecul ce auđisem cu câteva sãri inainte. Când sãrșii, eramu amundoi intr'unu mare neastãmpẽru sufletescu. Noi vorbiamu numai cu privirile și Clara ințelegeã pre bine ce intrebare ẽi fãceam cãci intrerupẽndu tãcerea incepu ă-mi spune istoria ei:

(Va urma.)

Jacob Negruzzi.

Albumul Înãlțimeii Sale Carol I.

*Publicatu sub direcțiunea Domnului Szathmary
Bucuresci, 1868.*

Ne grãbimu de a anunța lectorilor noștri aparițiunea Caietului I, din Albumul Înãlțimeii sale Domnitorului Carol. Această publicațiune promite de a deveni foarte interesantã și chiar de nu va intrunì poate toate condițiunile cerute pentru unu opu de arte, totuși ea este menitã de a ne probã cã peisajele și costumurile naționale sunt apte de a inspirã simțul frumosului și de a trezi talentul artiștilor Romãni, atunci când Romãnia va deveni destul de prosperã și de cultã spre a putẽ produce artiști.

Acum când pe pãmẽntul nostru nu inflorescu decãt advocați cu sutele, și geniuri politice cu miile; puținele persoane cari se intereseazã de arte trebuie sã imbrãțoseze cu cãldurã ori ce incercare s'ar face pe această cale, mai alesu in privința artelor plastice care pãnã acum au fostu cu totul lasate la o parte.

Dorindu publicațiunii Domnului Szathmary totu succesul ce meritã ne vomu permite câteva observațiuni asupra Caietului I pe care-lu avemu subt ochi.

Pe titlul albumului cetim următoarele cuvinte: „*Peisage frumoase și costume gracioase ce avem în țară.*” Aceste cuvinte constituie, după opiniunea noastră, o mare eroare estetică: Dacă în adevăru peisagele sunt frumoase și costumele grațioase, trebuie să lăsăm frumuseța și grația lor să vorbească de la sine; ear nu să o trimbițem pe titlu și să ne spunem la surprinderea neplăcută de a vedea că conținutul nu corespunde în totul cu pompa etichetei. Am sfătui pe Domnul Szathmary de a suprima în caietul viitoru nenorocitele epitețe ce denotă ori o pre mare naivitate ori pretențiuni exagerate. Asemine amu avutu neplăcerea a găsi atât în titlul publicațiunei, cât și în una din stampe câteva greșele gramaticale, cum nu sunt iertate într'o publicațiune națională.

Trecându de la titlu la stampe vedem mai întâi portretul lui Stefan cel mare, după o pictură veche aflată în Metropolia din Iassi. Aceasta stampă e destul de bine executată deși liniile convenționale copiate de pe originalu ne dau puțină garanție despre asemănarea portretului cu Eroul Moldovei. Scoțindu corona și celelalte ornamente, vomu avea unu capu de Christu, precum adese scoala Bizantina ne-lu reprezintă în icoanele de pe la biserice.

Stampa a doua (Portul de la Argeșu) se vede luată de pe o fotografie. Costumurile sunt reproduse cu esactitate, figurele sunt grațioase de și fata cea blondă nu pre realizează unu tipu de Româncă.

Stampa a treia (Monăstirea Tismana) este în flagrantă contradicțiune cu titlul care ne promite peisage frumoase; ea este o incercare cu totul greșită și ne dă unu peisagiu fără perspectivă și de unu coloritu fantasticu.

Am exprimat cu francheță opiniunea noastră asupra celor trei stampe părute până acum; însă nu în scopu de a discuti artistul ci din contra spre a-lu pune în pozițiune de a perfecționa aceasta publicațiune pe care o vomu urmări cu celu mai mare interesu.

Red.

Comoara de pe muntele Rarăul.

Intovărășitu de unu călăuzu din Dorna, tănărul Costin se urcă pe muntele *Rarăul* care este unu din cele mai înalte piscuri ale Carpaților. Deasupra Rarăului stau clădite dou stânci gigantice numite *Petrele Doamnei* cărora timpul și furtuncle le-au imprimatu forma curioasă a unui castelu din evul de mijlocu. Vădute din vale cu turnurile și murii lor, ele samănă a fi unu palatu încântatu.

Atrasu de curiositatea acelor stânci, Costin se urcă încet și greu în urma călăuzului pe o potică strimță unde abia găsiă destulu locu spre a-și așeză piciorul, avându în dreapta muntele ce se înalță ca unu zidu în linie perpendiculară deasupra capului seu, și la stinga o prapastie fioroasă, în fundul căreia se zariă Bistrița mică ca o cordea șerpundu la picioarele muntelui. Cu cât înaintă, cu atât coasta deveniă mai răpede și mai impracticabilă. Cararea se strimță, dispăreă din ce în ce mai mult, și pe unele locuri cu totul.

Eră în luna lui August pe când vegetațiunea e în toată maturitatea ei.

Aerul recorosu și parfumatu ce se esală din sênul codrilor ei străbăteă adânc în pieptu, și ochii sei alergau rătăcindu din locu în locu admirându când figurele bizare ale stâncelor,

când cursul tortuosu al Bistriței, când șesurile intinse și aurite ce se zăriau dincolo de munți la marginea orizonului.

— Trei oare și jumătate Costin urcase mereu la dealu și căldura soarelui începuse a-i acoperi fruntea de sudoare.

— Domnule! ei ți se călăuzul desfăcându-și traista cu merinde, te vedu cam ostenitu; gustă ceva din vinul ista și odihnesce-te puțin să mai prinzi la putere, că de acuma trebuie să ne grăbimu pasul.

— Mai avemu mult de suitu?

— Nu tocmai mult; ea cât colea, decât drumul e mai greu la dealu.

— Socotesci că o să ne putemu intoarce de sară a casă?

— Cu ajutorul lui Dumnezeu dar! că doar n'o să mănemu la petrele Doamnei cu liliicii și cu stahiile.

— Ce, sunt stahii pe acolo?

— He ba ce! acolo nu-i locu curatu, Domnule; cică in toată noaptea se preumblă pe virful Rarăului umbra Domniței care a botezatu stâncele cu numele ei.

— Ai vădu't'o vreodată?

— Să mă fercască sfântul și pe D-ta împreună!

— Și ce Domniță eră aceea?

— Da mai sciu eu, Domnule! Se povestesc din părinți că gonită de Turci și de Tartari, ea s'a urcatu pe Rarău și a ingropatu sub stânci toate odoarele țerei. De aceea se vede une ori acolo in mieđu de noapte o pară de focu galbenă eșindu die pământu. Când ai plecatu de la câmpu n'ai venitu aice pe valea *Suhăi*?

— Ba da.

— Apoi n'ai trecut prin unu sătulețu care se chiamă *Tabăra*?

— Am trecut.

— Ei bine acolo se spune că s'a opritu tabăra turcească care goniă pe Domnița, și de aceea satul a remasu cu nume de Tabăra. Apoi mai in sus tot pe Suha n'ai întâlnitu unu altu satu care se numecse *Iesle*?

— Am întâlnitu.

— Acolo cică eră călărimea Domniței care fugiă de oastea păgănilor — Dar să mergemu Domnule că e târziu și n'am gustu să facu la noapte cunoscință cu stima Comorei.

— Scii una bade, ți se Costin suriđendu, dac'amu rămănè astă hoapte acolo sus la pietrele Domniței să vedemu și noi para cea galbenă și umbra Domniței?

— Ba țe, respuse călăuzul jumătate serios jumătate in glumă, ți-ar trece prin minte să faci una ca asta?

Dupe alte doue oare de suișu, ei ajunseră pe culmea Rarăului unde Domnița își ingropase comorile. In acestu intervalu unu fumu albu și nmedu începù a se ridicà din fundul văilor, și in scurtu timpu se incinse toți munții cu unu vèlu argintiu, ne lăsându să se zăriască decât culmele lor.

— Cât e de frumos! esclamă Costin.

— E frumos nu-i vorbă, ți se călăuzul, dar nu pre indemănos. — Ce dracul! adause elu după o pausă, uitându-se cam cu ingrijire la ceru, decâte ori mă urcu la afurisitele aste de pietre trebuie să mi se întâmple câte ceva.

— Ce ți s'a mai întâmplat?

— Intr'unu rându mi-a luat dracul pălăria din capu și a aruncat'o in ripă; in altu rându mi-am scintitu unu picioru, ș'acuma o să ne prindă furtuna.

— Unde veđi furtuna?

— Ean uită-te colo hăt de parte spre dealul Măgurei.

— Ei bine?

— Nu veđi noul celu negru cum vine ca unu balauru peste noi? Vai de oasele noastre dacă n'omu da dosu undeva; o să ne ducemu după pălărie!

Ei se găsiu acuma lângă stâncele colosale numite petrele Doamnei. S'ar ȃdice că Rarăul căt e de mare geme purtându pe spinare povoara lor. Măncate de șiroae, brazdate de fulgere, ele se despică pe une locuri in cavități adânci și tenebroase in sênul cărora s'aude din când in când strecurându-se picăturile de apă ce izvorescu din umeđiala lasată din nouri.

Costin priviă când la spaciul fără margini ce se'ntindeă ca o mare in valuri aurite, când la stâncele ce-lu apasau prin măreția lor, și eată că i se opriră ochii pe unu soi de bizunie, largă pe cătu ar fi pututu încăpè unu omu, și care se deschideă la piciorul stâncei și mergeă adânc in pământu.

— Ce este aceasta? întrebă Costin pe călăuzu.

— Astă groapă n'are fundu; se ȃdice că merge până in mărunțiile pământului. Ea nu de multu s'a ivitu și intr'ensa se ȃdice că locuesce stahia muntelui. Dar pentru D-ȃdeu Domnule, se nu perdemu vremea! Furtuna ne grămădesce din urmă, și dacă nu vrei să te dai hrană corbilor, haide iute in vale; cunoscu unu locu unde ne putemu adăposti.

In adevèru munții luase unu aspectu amenințatoru. Vêlul celu intinsu de neguri se desfăcù in nenumèrate pâlcuri de o consistență mai densă care mênate de vèntu alergau in toate sensurile. Turmele imprăsciete

pe plaiuri simțindu apropierea furtunei alergau să caute adăpostu, și tălâncele lor sunau lugubru pintre freamêtu codrului. Tunetul incepù se clocotiască prin văi.

— O să mă juru să nu mai calcu pe aici, murmură călăuzul, ia sama unde pui piciorul... Ține-te de mine și nu te pre uită in jos... Bine-mi spuneă tata că nu-i locu curatu aice.

Costin simțindu pericolul, își grăbiă pașii căt putcă spre a ajunge mai curèndu la locul de scăpare. Fulgerele îi sclipeau pe dinaintea ochilor, și nouri spărgèndu-se intr'unu șuvoiu de ploae, umflară intr'o clipă toate pârăele care in cursul lor impetuosu luau cu sine pământu și pietre și le rostogoliau in vale.

De la unu locu Costin nu mai putù face unu pasu inainte. Cararea eră ruptă in doue. O ripă infricoșată stă deschisă dinaintea sa, prin care eră cu neputință să treacă spre a ajunge la celalaltu capètu de carare. Atunci elu se cređu perdutu.—Avèndu in față și in stinga ripă, in dreapta zidiul, obositu de ostentală, udatu până la oase, elu se inleștă cu amândoue mările de o rădăcină de bradu.

— Fii mai Romănu nu-i vreme să ne fie frică. Ducă-se pe pustiu ne-a tăiatu drumul; dar bunu e Dumneȃeu! De-omu trece de aici suntemu scapați.

Și fără a perde unu minutu, elu scoase din traistă o funie lungă, legă pe Costin deacurmezisul și luându cel-al-altu capètu in mână, își făcù semnul crucei și apucă deadreptul pe păretele muntelui. Intreprinderea sa eră îndrăsneață. Deasupra suflă furtuna așa de puternic încât duceă păsările de-a roata in aeru, și amenință când de când să-lu restoarne in abisu, de desubt pământul nesiposu și udu îi

lunecă sub picioare, și cu toate aceste elu se urcă mereu ajutându-se când cu piciorul, când cu brațul de fiecare ruptură unde putea să se sprijine, de fiecare bolovanu, de fiecare creangă, până ce infine ajunse pe coama unei stânci. Apoi resuflându-se adânc, elu începù a trage cu funia la sine pe tovarășul seu din vale:

— Ia sama și nu te teme! strigă elu.

Costin vădându-se atunce ridicatu in sus și sprijinitu numai in funie deasupra unei prăpăstii de câteva mii de picioare pe marginea căreia se balansă intocmai ca pendula unui ornicu, simți totu sângele amorțindu-i in vine și unu vèlu negru i se puse pe ochi. Această înălțare in aeru fu teribilă. In sfîrșitu elu fu ridicatu și așațatu pe stâncă alăturea cu călăuzul.

— Pe cat imi aducu aminte, țise călăuzul, este aice o vâgăună unde ne putemu ocroti; apoi uitându-se in dreapta și in stînga, Ha! strigă elu cu bucurie, eat'o!...

Atunci se coborirè intr'o bortă unde abie erà locu pentru amèndoi.

— De acum șeđi jos și vino-ți in fire, căci prin mare și grea cumpănă amu trecutu

—Sunteму oare scapați? murmură Costin.

—Scapați buni teferi! mulțumesce lui Dumnezeu. Alții au pățit'o mai rău decât noi.—

— N'ar fi fostu oare mai bine să fi remasu sus la petrele Doamnei in vr'o crăpătură undeva, decât să ne coborimu aice?

— Doamne sfînte! Pesemne D-ta tot nu cređi c'acolo șede ducă-se pe pustiiu?—La petrele Doamnei și incrușesću vènturile din toate părțile, și ai fi sburatu ca o frunză in vâzduhu, sau ai fi remasu turtitu sub vre unu bolovanu căt casa, sau te-ai fi prăbușitu in

fundul pământului după cum s'a intâmplatu lui Simion făcăul, Dumnezeu să-lu erte, căci la vremi grele ca de-alu de aceste titva Rarăului se clatină ca virful unui copacu.

— Ce felu s'a prăbușitu Simion?

Apoi nu mă mai intrebă, Domnule, că-mi plînge și acum inima in mine și doar căt l'am sfătuitu să nu se potriviască unui capu de muiere. Numai dă!... Când să leagă păcatul de omu trebuie să-lu tragă. Așa-i pãrdalnica asta de dragoste!

— Vra să țică erà amestecată și o femeie in istoria lui?

— Ba bine că nu! Să scii de la mine că ori unde s'a intâmplă vr'o nenorocire, trebuie să fie amestecată o codiță de femeie acolo. Aaeastă reflecțiune făcù pe Costin să suridă. Elu incepuse a uità emoțiunile sale de când se află ascunsu sub stîncă, când deodată o detonațiune teribilă, se auđi deasupra capului seu.

— Ce este? strigă Costin sãrindu dreptu in picioare.

— Nimică!... o fãrãmătură de stîncă se duce de-a roata in vale. Ucigă-lu crucea le aruncă cu praștia de sus, dar ce risipesce țioa elu pune noaptea la locu. Deaceea petrele Doamnei stau totdeauna intregi. Fii ănsè llniscitu; aicea n'avemu grijă, afară dacă s'a risipi muntele intregu, lucru de care ne-a ferì D-țeu. Vorbiamu adinioarea de Simion. Ce bunatate de ffeacău mai erà! Nici c'a mai fostu unu alu doilea pe meleagurile noastre.

Elu erà fecioru de mijlocașu și cam saracu dar voinicu ca unu puiu de zmeu și mândru de fãrmecă toate fetele din satu. Elu ănsè iși caută de sãrăcia lui și nu se uità nici la una dintr'ensele; și mări că trăià bine și liniscitu...

Eată că intru una din ڦile sosi la biserica din satu unu popă de la unu târgu din vale care aveà o fată naltă și subțirică ca o tres-tie și cu nisce ochi adormitori de șerpoaică. O chiemă Catrina. Fudulă ca toate târgo-vețele, ea nu visà decât fuste și rochii, cor-dele și capele, lucru ce nu erau de obrazul ei, și nici că se puneà alătura cu vr'o fată de a noastre.

Să te ferească Dumnezeu de fetele de popă! Ceva, ceva de-or fi sprincenate nu le mai ajungi cu prăjina la nasu. De soiu țărănescu și cu gârgăuni de cucoană in capu, ele sunt cum e mai rău, nici țarance, nici cucoane.

Simion de cum o vëđù, ęi căđù curmeziș pe inimă, și mult amar incepù să ofteze. Ear fațarnica de fată nici ilu priimià, nici ilu respingea, ci ilu ținea mereu in îngăimeală, și ca să-lu năucească mai tare uneori ęi zimbià cu noimă, privindu-lu pe sub geană, alte ori se făcea că nici ilu vede, încât bietul flăcău cădea tot mai tare in boala dragostei și se uscà cum să usucă frunza de vântul toamnei. Ȧioa elu nu mai muncià, noaptea nu mai dormià, și lucru mare! elu care se luptà in pădure brățis cu ursul, dinaintea ei nu in-drăznià să ڦică unu cuvântu; decât, unde o întâlnià, se uità lung in ochii ei vicleni, și ea șerpoaica rideà in inimă.

Dacă vre unu bętrănu din satu ęi ڦiceà prietenesce: „Măi băete ie-ți de samă, nu te lasà calcatu de unu picioru de muiere,“ elu ilu privià dușmănesce și-i respundeà restitu cređendu că-lu sfătuesce de rău. Ear celelalte fete suspinau și ڦiceau: „Pecatù de elu!“

Din cășligi și până in paști elu se munci mereu cu patima fără să-și mărturisiască pe față dorul ce-lu ardea, când atunci Catrina i

se arătà mai mult decât totdeauna dulce ca fagurul de miere. Ea se dete in scrânciobu cu dęnsul, la jocu se puse lângă dęnsul, tot stringându-lu de mână și spuindu-i vorbe prefăcute ce-lu umpleau când de frică, când de nădejde, astfeliu încât Simion, neințelegându-i mrejele și socotindu c'a venitu vremea să-și verse focul inimei, o cerù de soție intr'unu norocu. Inimai'ntr'ęnsul să bătea ca vai de elu.

— Hei Simioane! ęi respuse Catrina, ai tu destui bani să-mi pui pe capu ștergari de matasă, și in gātu salbă de auru?

— Ba nu!

— Apoi, dragă, alții au! Tu dacă ęști saracu, caută-ți femeie de sama ta. Nu m'a învățatu tata carte să mă învălescu in catrință și să dormu pe ascernutu de mărăcini.

— Bravo! strigă Costin imi place astă mândrie la o fată de popă.

— Diavolie femeescă, Domnule! Pe urmă s'a sciutu ce-a fostu pricina. Adecă că erà logodită de mai inainte c'unu aręndașu bogatu din vale și nici gândià să iee pe Simion de barbatu.

— A! ințelegu. Ea voià să aibă pe unu pentru arenda moșiei, și pe celalaltu pentru trecere de vreme, cum s'ar ڦice.

— O fi și asta, că mari șirete mai sunt femeile in ڦioa de astăđi. Unde pui D-ta mândria Catrinei când vedeà ea că Simion numai la dęnsa se uită. Ea voià să fie cea d'ântei in satu, și pentru asta puțin ęi păsà ei că, elu nemernicul, își va sparge capul. Unu opu ca dęnsul nu insemnà nimic, când erà vorba să umilească pe celelalte fete. Simion ănsē nu se pricepeà la așa lucruri. Elu ținea a lui una și bună. O iubià și voià să

o aibă de soție. Aușindu răspunsul ei, elu remase trăsniu ca și cum l'ar fi lovit cineva cu o săcure in capu. De unde erà elu să adune atâța bani?... Să muncească, ăi trebuia viața întreagă; să hoțiască, nu-lu lasà cugetul, că erà fecioru de tată cinstitu. Unu intunecă i se făcù dinaintea ochilor.

Se vorbià din bătrâni că la petrele Doamnei sunt comori ingropate de Domnița care se resboise cu Turcii, și elu sciindu aceasta, își puse in gându să le sape. Veđi Domnule unde te duce pustia asta de dragoste! Ferește-te cât vei putè de dënșă, căci ea mușcă in inima omului cu dinți de căne turbatu. He multe am vëđutu eu in viața mea până când am cărunțitu!

Așa intr'o bună dimineață Simion care nu mai scià ce face, își luà hărlețul in spate și se urcâ pe Rarău. Păcatul ilu păsceà din urmă. Nu scià sermanul c'o să-i remăe casa văduvă și neamurile cernite, și că pe urma lui va plânge totu satul, afară de Catrina. Imi aducu aminte că in acea ăi cănele lui urlà mult a pustiiu.

Aice călăuzul se oprì, și o lacrimă i se furișà pe sub geană.

— Să nu riđi Domnule, că eu omu bătrânu nu-mi potu stăpâni plânsul; dar veđi D-ta, când se prăpădesce pentru nisce minciuni femeesci o floare de flăcău ca dënsul, mă doare ăeu in sufletu. Elu a sapatu tocmai in locul unde ai vëđutu groapa cea fără fundu, și pre cât se înțelege i s'a prăbușitu deodată pământul sub picioare și l'a inghițitu. Trei ăile după aceea unu ciobanu a găsitu cojocul lui și a datu peste afurisita de groapă care numai fusese până atunci. Ce s'a mai fi petre-

cutu acolo sus?—Dumneđeu scie; decât părinții nostri povestescu că ori cine s'a suitu la petrele Doamnei cu gându să sape comorile, inapoi nu s'a mai intorsu. Trei limbi de focu, se ăice, că se ivescu din pământu îndată ce incepi a sapa, ș'apoi s'arată stima comorei. Atunci urlăte și vaete s'audu in văzduhu, și de-i ăioă, soarele se intunecă; și de-i noapte stelele s'ascundu, și furtunele pornescu din căteși patru colțuri ale cerului, ș'apoi in prafu și in pulbere se prefacu oasele nenorocitului ce a cutezatu să atingă odoarele Domnesci.

Astfeliu Domnule s'a prăpăditu Simion.

— Dar Catrina ce s'a făcutu? întrebâ Costin:

— Catrina a muritu fată mare, căci arëndașul a părăsit'o aușindu de moartea lui Simion, ear altu nebunu nu s'a mai găsitu care să alerge după comori pentru dënșă.

Furtuna incetase. Nu se mai auđià decât foarte slab voacea tunetului care gemeà in locu departatu. Soarele reapărù vesclu dintre nori, și aburi calđi se ridicau din pământu pe urma torentelor; ambii călători părăsirë pescera și după doue oare de scoborișu ajunserë in vale unde se odihnire de ostenelele ăilei. Costin ănsë avù in acea noapte unu somnu agitatu, căci revëđù prin visu toate prăpăstiile prin care trecuse ăioa, și toate stahiele despre care ăi povestise călăuzul. Ceea ce-i remase mai puțin in minte, furë sfaturile ce-i dăduse bătrânu seu tovaroșu de a se feri de amoru. Astfeliu de sfaturi au totdeauna soarte de a remănè neascultate.

N. Ganea.